

De genade van Echo

De genade van Echo

Quinten Joell

Schrijver: Quinten Joell
Coverontwerp: Loes Coolen
www.LoesCoolen.nl
ISBN: 9789402188929
© Quinten Joell
Maart 2019

De impact van emotioneel geweld eindigt nooit bij het stoppen van de agressie.

Voorwoord

In mijn schooltijd las ik het verhaal over Narcissus en de bergnimf Echo. Een verhaal uit de Griekse mythologie, dat me toen als puber totaal niet boeide. Een of ander liefdesverhaal over een jongen en een vrouw dat niet goed kon aflopen. Op beiden rustte een vloek. Echo was een praatzieke vrouw die over de goden had geroddeld en als straf was haar stem ontnomen. Ze kon alleen terugpraten. Narcissus was een soort voorloper van de macho; een ideaal type man uit de mythologie, een godenzoon, sterk, slim en zo ongelooflijk mooi dat hij door iedereen begeerd en bewonderd werd. Hij zou voor eeuwig blijven leven, zolang hij zichzelf maar niet kende.

Toen Echo Narcissus ontmoette was ze op slag verliefd. Narcissus was wel geïnteresseerd in haar, maar al snel irriteerde het hem dat ze alleen herhaalde wat hij zei. Hij krenkte en vernederde haar om haar gebrek. Hij ging bij haar weg en raakte later verdwaald. Toen hij vermoeid uit een helder bergmeer wilde drinken zag hij zichzelf en werd verliefd op zijn spiegelbeeld. Hij wilde zijn geliefde omarmen, maar als hij zijn handen in het water stak verdween het beeld, om weer te verschijnen als het water tot rust was gekomen. Er was voor hem geen andere werkelijkheid meer dan deze onmogelijke liefde; uiteindelijk kwijnt hij weg en sterft. Echo, nog steeds hevig verliefd op hem sterft met hem. Het lichaam van Narcissus vergaat en wordt een bloem, en de stem van Echo doolt nog rond in de bergen, terugroepend wat er gezegd wordt.

In die tijd was een narcist voor mij een benaming voor iemand die lang voor de spiegel kon staan. Meer beelden had ik er niet bij. Pas geleden ontdekte ik dat er in de psychologie een stoornis omschreven wordt aangeduid met NPS. Een Narcistische Persoonlijkheidsstoornis wordt toegeschreven aan mensen die extreem egocentrisch zijn en zichzelf buitengewoon vinden. Obsessief geweldig, mooi, uniek. Ze zijn egoïstisch, ambitieus,

dominant en hebben problemen met gevoel. Ze hebben geen empathisch vermogen.

Ze bestaan echt. Het zijn geen mensen die lang voor een spiegel staan uit een verhaal van “er was eens”. Narcisten zijn gevaarlijk. Net als Narcissus die zichzelf in het water wil omarmen, trekken ze hun geliefde aan en stoten deze ook weer af. Ze hebben een existentiële angst om niet te bestaan en zoeken bevestiging van hun grandioze kwaliteiten. Dat kan alleen door een partner te hebben die ze publiekelijk voor gek kunnen zetten, devalueren, krenken. Als hun partner zwak is, zijn zij sterk. Als hun partner lelijk is, zijn zij mooi. Als hun partner labiel is, zijn zij succesvol.

Ze hebben een enorm scala aan psychologische wapens en narcistische mechanismen. Ze lokken hun partner in vallen. Als de vallen zijn dichtgekapt, begint de narcist met het leegzuigen van alle energie uit zijn prooi. Dat is de narcistische voeding, nodig om te overleven om hun ‘lege’ zelf, hun lege identiteit te vullen. Het zijn energetische vampiers. In het begin zullen ze iemand op bijzondere wijze idealiseren, buitengewoon ophemelen. Ze zijn bijzonder charmant en het lijkt alsof het stel een tweelingziel heeft. Tot de prooi verslaafd is geraakt aan de narcist. Dan begint het machtspeel van devalueren, destabiliseren, vernederen, goedmaken, en weer devalueren. Het is de cyclus van de narcist, die een emotioneel slagveld aanricht. De partner wordt emotioneel, psychisch en financieel gevangen gehouden.

De stoornis is niet te behandelen, omdat mensen met NPS vinden dat er niets met ze aan de hand is, de problemen komen voort uit de onwil of dommigheid van de partner. De Echo's uit het verhaal, om het zo maar eens te zeggen.

1

Ik ontmoette je voor het eerst tijdens mijn werk. We botsten tegen elkaar op. Ik herinner me je diep bruine ogen, toen parels in je gezicht. Ik was jong en alleen, en een vrouw met zwaar opgemaakte ogen was in die tijd iets dat me volkomen uit balans kon brengen. Ogen die me helemaal in bezit konden nemen. Ik werd erdoor gegrepen en was volkomen weerloos. Het was in een tijd dat ik heel kwetsbaar was, hoewel ik mijn leven goed op de rit had, werk, een mooi huis, prachtige vrienden. Maar ik was alleen. En onbewust zocht ik tussen alle vrouwen op de wereld die ogen, waarin ik weg kon zinken. Verstijfd wilde ik van alles tegen je zeggen, om je te leren kennen, om contact met je te hebben. Maar je had je ogen kennelijk niet voor mij opgemaakt. Hoewel ik me oprecht verontschuldigde leek het wel of ik de grootste hond op aarde was. Je vernederde me en toen ik me van je wegdraaide begreep ik niet waarom je zo excessief reageerde. Waarschijnlijk was het gewoon omdat ik tegen je opbotste.

Later zei een vriend dat vrouwen juist zo reageren als ze je leuk vinden. Maar toen ik later die dag weer in je buurt kwam en vroeg hoe het ging, hopende op een toenadering, pasten jouw woorden niet bij wat mijn vriend beweerde. 's Avonds thuis was ik geschokt door je gedrag en probeerde de dag snel te vergeten. Weg uit mijn herinnering.

Ik sta open in het leven. Ik oordeel niet en laat de dingen die gebeuren gewoon gebeuren. Het is niet dat ik passief ben, zeer zeker niet, maar ik heb respect voor de grote krachten om mij heen. Dat heeft levenservaring mij gebracht. De tijd dat ik absoluut over alles in controle moest zijn en dat ik het enige en centrale punt in het universum was, heb ik achter mij gelaten. De dynamiek die het leven kent is niet te begrijpen, en als je soms realiseert dat dingen voorbestemd zijn of er een verband tussen de dingen die je overkomt moet zijn, dan kan het niet anders dat het leven zelf een plan met je heeft. Nederig buig ik me daarvoor, en probeer dus niet

de macht over mijn leven te grijpen, maar probeer wel iets van regie te hanteren. Hoewel ik me realiseer dat wellicht ook dat een illusie is.

Ik laat de magie van het leven gebeuren en zoals ik al zei, zonder een oordeel te hebben. Ik zeg niet dat dingen slecht of goed zijn, of mensen mooi of slecht. Het is. En ik ben degene die iets doet met die dingen. Ik geef er waarde aan en daarmee een norm. Dat kan het een, of het ander zijn. Zo pak ik regie zonder de controle en macht te willen hebben. Zo kwam ik je nog een keer tegen. En de tweede keer dat ik je tegenkwam was bijna weer een botsing. Ik liep het gebouw in en jij eruit. Ik keek naar je en groette, niet wetende of jij me nog zou herkennen. Je ogen waren niet zwaar opgemaakt. Net zo extreem als je de vorige keer op me reageerde, deed je het nu weer. Alleen anders.

‘Hee, hoe is het met jou?’ zei je bijzonder enthousiast. Je draaide je voor de deur om en liep naar me terug. Daarbij streek je je rok glad en meerdere keren ging je hand door je haar. Je schudde je hoofd en ik zag je lange zandstrand haren glanzen in de avondzon.

‘Goed’, antwoordde ik direct maar erg verbaasd. Onmiddellijk herinnerde ik me mijn vriend, en vroeg me af of hij destijds toch gelijk had gehad en of ik toen niet had door moeten zetten om toch met je in contact te komen na je venijnige en vernederende opmerkingen. En dat was ook meteen de eerste keer dat ik me door jou toedoen stom en onvolkomen voelde. Had ik destijds een inschattingsfout gemaakt of niet? Waren je opmerkingen toch bedoeld om me uit te dagen en juist om de aandacht op te vestigen, in plaats van me bij je weg te jagen? Waren je denigrerende woorden juist een opening naar je en als grap bedoeld? Had ik je gedrag moeten doorzien en moeten volhouden om met je in contact te komen?

‘Wat doe je,’ vroeg je.

‘Ik haal een vriend van me op, we gaan straks even sporten’ zei ik.
‘En jij?’